

2009 - Partizanų metai

Lietuvos [Seimas](#) paskelbė 2009 metus [Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio](#) metais. JAV išeiviai švenčia vasario 16, 1918. Šiais metais Lietuvoj taip pat švenčia ir vasario 16, 1949. Štai kodėl:

1949 m. vasario 16 d. Lietuvos [partizanų](#) vadai pasirašė Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžio (LLKS) tarybos deklaraciją. Ši deklaracija išreiškia lietuvių [pasiryžimą](#) siekti laisvės.

Deklaracija [apeliuoja](#) į [Žmogaus teisių deklaraciją](#) ir kreipiasi į visą demokratinį pasaulį pagalbos. Rašo: "[Komunistų partija](#), kaip diktatūrinė ir iš esmės [priešinga pagrindiniams](#) Lietuvių tautos siekimui ir [kertiniam](#) konstitucijos [nuostatui](#) - Lietuvos nepriklausomumui, - [nelaikoma teisine](#) partija".

1949 Deklaracijos signatarai buvo:

Jonas Žemaitis – Vytautas, kartais vadinamas ketvirtuoju Lietuvos prezidentu. Gegužės 30, 1953 jo [bunkeris](#) buvo [išduotas](#). Jis buvo [suimtas](#) gyvas, o lapkričio 26, 1954 sušaudytas kalėjime.

Adolfas Ramanauskas - Vanagas

Suimtas, metus kankinamas, sušaudytas 1957 m. lapkričio 29 d. Vilniuje.

Juozas Šibaila – Merainis

Jo bunkeris buvo išduotas. Jis [žuvo](#) 1953 m. vasario 11 d. Ramygalos miške.

Leonas Grigonis – Užpalis

Po 3 mėnesių kankinimo [ryšininkė](#) išdavė jo bunkerį. Po [inirtingo](#) pasipriešinimo prieš [čekistus](#) žuvo 1950 m. liepos 22 d. Ariogalos miške.

Aleksandras Grybinas – Faustas

Pateko į [spąstus](#) ir pats [nusižudė](#) 1949 m. rugsėjo 28 d. Šakių apskrityje.

Vytautas Gužas – Kardas

Žuvo [kautynėse](#) 1949 m. birželio 19 d. Eržvilko valsčiuje.

Bronius Liesys – Naktis

Žuvo 1949 m. rugpjūčio 13 d. Užpelkių miške Radviliškio rajone.

Petras Bartkus – Žadgaila

Žuvo 1949 m. rugpjūčio 13 d. Užpelkių miške Radviliškio rajone.

Tuo metu [sovietai](#) buvo užėmę Lietuvą. Jie [skelbė](#), kad partizanai yra banditai. Skelbė, kad lietuviai norėjo įsijungti į Tarybų sąjungą. Partizanų deklaracija tą paneigė. Todėl apie deklaraciją jie visiškai nutylėjo.

2009 m. vasario 16 dieną sukanka 60 metų nuo šios deklaracijos pasirašymo. Todėl Lietuvos Respublikos Seimas 2009 metais sausio 20 dieną paskelbė, kad 2009 metai bus Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio metais.

1944 m., kai prasidėjo [antroji sovietinė okupacija](#), tūkstančiai vyrų rinkosi Lietuvos miškuose ir pradėjo [žūtūtinę](#) kovą už Lietuvos valstybės [atkūrimą](#).

1945 m. Lietuvos miškuose jau buvo apie 30 tūkstančių partizanų. Jie tęsė Lietuvos kariuomenės tradicijas, veikė kaip karinė struktūra. Jie turėjo [vadovybę](#), dėvėjo uniformas, [ginklą](#) nešiojo [atvirai](#), laikėsi [karo tradicijų](#). Jie buvo Lietuvos kariuomenė, okupuotoje Lietuvoje.

Todėl sakyti, kad jie buvo banditai yra melas. Lietuvos partizanai pilnai [atitiko tarptautinėje teisėje](#) priimtus kariuomenės [požymius](#).

1948 - 1953 metais [pasipriešinimas](#) jau [silpo](#). Liko tik apie 2 tūkstančiai partizanų, kurie tęsė aktyvią ginkluotą kovą. Visai į galą, pasipriešinimą tęsė [pavieniai](#) partizanai. Štai paskutiniai, kurie iki mirties nepasidavė okupantų valdžiai:

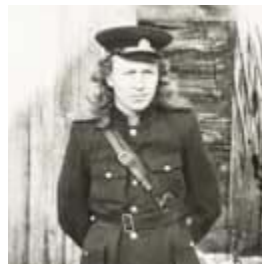
P. Oželis - Jaunutis ir F. Urbonas-Algirdas

Žuvo 1959 m. gegužės 4 d. Šilutės rajone kautynėse su [KGB agentais](#).

Edmundas Kmita (kairėj)

1961 m. išduotas ir [KGB agentų](#) sužeistas, pats nusišovė.

Antanas Kraujelis - Siaubūnas

1965 m. kovo 17 d. po [apsupimo](#) surastas slėptuvėje, kilus susišaudymui, nusišovė. Buvo paskutinis Lietuvos partizanas Aukštaitijoje.

Pranas Končius (ketvirtoji eilė, antras iš dešinės)

1965 m. liepos 6 d. po kautynių nusišovė. Buvo paskutinis Lietuvos partizanas Žemaitijoje.

- 1971 m. partizanas Benediktas Mikulis buvo surastas miške ir nuteistas keletui metų.

- 1986 m. žiemą dėl ligos mirė partizanas Stasys Guiga – Tarzanas. Jis paskutinis svetimai valdžiai nepasidavęs partizanas, 35 metus slapstėsi Onos Činčikaitės sodyboje (Činčikų kaime, Švenčionių rajone).

Jie kovojo, kad Lietuva būtų laisva, bet nė vienas jos laisvos gyvas nebematė.

Ar matai panašumų tarp Jono Basanavičiaus 1918 m. pasirašytą Nepriklausomybės aktą ir partizanų 1949 m. pasirašytą deklaraciją? Ar matai skirtumų? Kaip skyrėsi Lietuvos kovos už nepriklausomybę 1918 m. ir 1949 m.? Kodėl, manai, partizanų bunkeriai būdavo išduoti? Ką galvoji apie Lietuvos partizanus?

Parašyk mums: redaktore@laikai vaikams.org

Žodynėlis.

Seimas: valdžios dalis, kuri išleidžia įstatymus; Congress

Lietuvos laisvės kovos sąjūdis: kai komunistai užėmė Lietuvą, lietuviai išėjo į miškus prieš juos kovoti. Jie vadinami partizanais. Kova prieš komunistų valdžią vadinasi laisvės kovos sąjūdis.

partizanas: vietos gyventojų ginkluotas savanoris, kovojantis priešui įsigalėjus; guerilla

pasiryžimas: drąsus pasirengimas įvykdyti savo tikslą; determination

apeliuoti: kreiptis į kanors su prašymu; to appeal

priešinga: diametraliai skirtingas, priešpriešinis, atvirkščias; contrary to

pagrindinis: esminis; fundamental

kertinis: pagrindinis; fundamental

nuostatas: teigimas; declaration

nelaikoma teisine: nėra konstitucinė, neturi pagrindų įstatymuose, nelegali; not considered lawful

bunkeris: požeminė slapyvietė; bunker

išduoti: priešui parodyti, kur yra – tai įvykdavo, kai partizanų padėjėjai buvo pagauti ir ilgai kankinami, kol pasakė, kur partizanai slepiasi; to betray

suimtas: pagautas ir paimtas į nelaisvę – nelaisvėje kankinami, kad išduotų žinias apie kitus partizanus

žūti: būti nužudytam; to be killed

ryšininkė: kuri slapta padėjo partizanams, tarpininkavo, padėjo palaikyti santykius vieniems su kitais, rinko žinias, atnešė, ko reikėjo ir panašiai; messenger, aide

įnirtingas: žiaurus; desperate fight to the death

čekistas: ČK vykdė terorą prieš žmones, naudojo politines žmogžudystes kaip priemonę savo tikslams įgyvendinti. Atsakinga už milijonų žmonių genocidą. Iš jos išaugo Tarybų Sąjungos ir Rusijos saugumo struktūros [GPU](#), [NKVD](#), [NKGB](#), [KGB](#), [FSB](#); chekist, member of the cheka

spąstai: pinklės; trap

nusižudyti: kai partizanai matydavo, kad bus gyvi suimti, nusižudydavo, kad kankinami neišduotų draugų; to commit suicide in order to avoid betraying their friends

kautynės: kova; battle, fight

sovietai: rusų komunistų partija, kuri nelegaliai Lietuvą valdė maždaug 50 metų. Komunistų sukurta valstybė vadinosi Tarybų socialistinių respublikų sąjunga. Kadangi žodis “taryba” rusiškai yra “sovietas”, tos valstybės vadai ir rėmėjai buvo vadinami sovietais.

antroji sovietinė okupacija: sovietai užėmė Lietuvą birželio mėnesį, 1940 m. 1941 m. vokiečiai sulaužė Ribbentropo-Molotovo sutartį ir rusai įsijungė į kovą prieš vokiečius. Lietuva trumpai buvo vokiečių valdžioj, o 1944 m. vėl buvo sovietų užimta.

skelbti: plačiai sakyti, kad taip yra; to claim, to tell everyone

žūtbūtinė: beatodairinė kova, kova be pasigailėjimo, kova iki mirties; to the death

atkūrimas: atstatymas; restoration

vadovybė: kariuomenėje – tai generolai, kapitonai, leitenantai, ir t.t.

atvirai: nepaslėpta - banditai slepia savo ginklus nes jie nešioja ginklą nelegaliai, o partizanai neslėpė savo ginklų – jie juos nešiojo legaliai – komunistų partija ir KGB agentai buvo tie, kurie nešiojo ginklus nelegaliai; in the open

karo tradicijos: pavyzdžiui, jie turėjo kursus, kuriuose treniravosi ir mokėsi teisingo kariuomenės elgesio ir kovojimo būdo

ginklas: įrankis, kuriuo galima kovoti; weapon

atitikti: sutapti, elgtis pagal kokias normas; to meet the specifications

tarptautinė teisė: international law

požymis: bruožas – partizanai elgėsi taip, kaip tarptautinėje teisėje aprašoma, kad turi elgtis tikra kariuomenė (o ne banditų gauja); attribute

pasipriešinimas: laisvės kova; resistance

silpti: silpnėti; to weaken

pavieniai: po vieną; individual, alone

apsupimas: iš visų pusių puolė priešas; being surrounded

KGB agentas: KGB darbuotojas - KGB užduotis buvo vykdyti gyventojų sekimą, šnipinėti užsienyje, neutralizuoti, kontroliuoti, persekioti ir žudyti tuos, kurie priešinosi prieš sovietų valdžią.